<u>ב״ה</u>

40. פרשת בלק. בין אוהל למשכן.

לפני שנים רבות, שמעתי דרשה מפי הרב הראשי לישראל, הרב מרדכי אליהו זצ״ל, שדרש לפני ציבור את הדרשה הבאה, וכך אמר:

באחת מברכותיו של בלעם, אמר: מַה טֹּבוּ אׇהָלֶיךָ יַעֲקֹב, מִשְׁכְּנֹתֶיךָ יִשְׂרָאֵל. על הפסוק הזה, כתב רבי חיים בן עטר זצ״ל, האור החיים הקדוש, שהילולתו תחול בע״ה, השבוע בט״ו בתמוז:

ישנם שני סוגים של לומדי תורה: הראשון עובד ומתפרנס בזיעת אפיו, אבל קובע עיתים לתורה: קריאת פרקי תהלים, חוק לישראל וכד׳. כשם שאוהל הוא דירת עראי, כך הוא תוקע את אוהלו בזמנו הפנוי. הסוג השני, הם אנשים הוגים בתורה יומם ולילה, בכוללים ובישיבות. אלה בני ׳משכנות׳, דירה קבועה שממנה אינם זזים. ברוח הקודש, **הקדים** בלעם את ׳האוהלים׳ לפני ׳המשכנות׳, וכך אמר רבן גמליאל בפרקי אבות (ב, ב): יפה תלמוד תורה עם דרך ארץ, שיגיעת שניהם משכחת עוון, וכל תורה שאין עמה מלאכה, סופה בטלה וגוררת עוון.

כשאמר את הפסוק (כד 9): כָּרַע שָׁכַב כַּאֲרִי, וּכְלָבִיא מִי יְקִימֶנּוּ, הכעיס בלעם את בלק מלך מואב שאמר: מֶה עָשִׂיתָ לִי?! לָקֹב אֹיְבַי לְקַחְתִּיךָ, וְהִנֵּה בֵּרַכְתָּ בָרֵךְ! אבל מדוע הכעיס אותו דווקא כאן? הרי פסוקים ספורים לפני כן, בלעם אמר כמעט אותו דבר (כג 24): הֶן עָם כְּלָבִיא יָקוּם, וְכַאֲרִי יִתְנַשָּׂא, ושם בלק לא אמר דבר ולא חצי דבר.

יש להבין את שני הפסוקים בעזרת רש״י. על הפסוק: הֶן עָם כְּלָבִיא יָקוּם וגו׳, הסביר רש״י: ״כשהם עומדים משנתם שחרית, הן מתגברים כלביא וכארי, לחטוף את המצות: ללבוש טלית, לקרוא את שמע, ולהניח תפילין״. לא אכפת לבלק את כל המצוות האלה, הן לא שייכות אליו.

אבל כשבלעם אמר: כָּרַע שָׁכַב כַּאֲרִי, וּכְלָבִיא מִי יְקִימֶנּוּ, שם הסביר רש״י: ״כתרגומו. יתיישבו בארצם בכוח וגבורה״. כששמע בלק שבירך בלעם את ישראל בהתיישבותם בארצו, חרה אפו של מלך מואב, כי אומות העולם אינן סובלות שידנו על העליונה בארץ ישראל.

(כב 23, 25, 27): וַתֵּט הָאָתוֹן מִן הַדֶּרֶךְ וַתֵּלֶךְ בַּשָּׂדֶה **וַיַּךְ** בִּלְעָם אֶת הָאָתוֹן ... **וַיִּסַּף לְהַכֹּתָהּ** ... **וַיַּךְ** אֶת הָאָתוֹן בַּמַּקֵּל. הכה בלעם את אתונו שלוש פעמים ולא שאל את

עצמו, אולי האתון צודקת, ואילו אני בלעם, טועה. זוהי תכונתו של בלעם (ושל כל 'הבלעמים' לסוגיהם), הוא חשב שהוא תמיד הצודק.